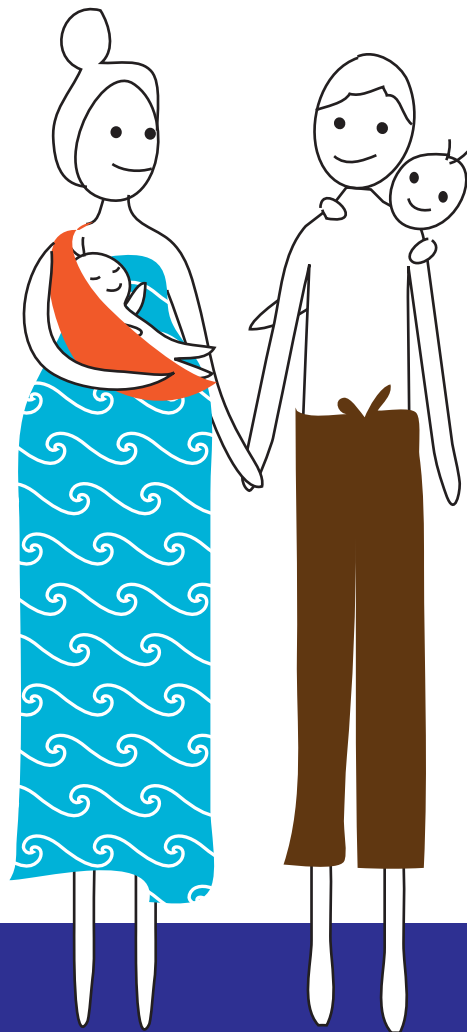

การวิจัยเรื่องสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ของชาวเลมอแกนและมอแกนในประเทศไทย

สิงหาคม 2554

เขียน โดย
เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย และ
ทีมวิจัยโครงการนำร่องอันดามัน
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดย
องค์กรแพลนประเทศไทย

การวิจัยเรื่องสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ของชาวเลมอแกนและมอแกนในประเทศไทย

โครงการนำร่องอันดามัน

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ

เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย

เสนอต่อองค์กรแพน (ประเทศไทย)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประเด็นคำถามของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	2
1.5 วิธีวิจัย	3
1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องเพศและอนามัยเจริญพันธุ์	6
2.1 ความรู้เรื่องเพศและอนามัยเจริญพันธุ์	6
2.2 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอนามัยเจริญพันธุ์	7
2.3 สถานการณ์อนามัยเจริญพันธุ์ของหญิงชนเผ่าพื้นเมือง	18
บทที่ 3 ข้อค้นพบจากงานวิจัย	21
3.1 ลักษณะทั่วไปของชุมชนที่ศึกษา	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	26
3.3 ความรู้และการใช้บริการสาธารณสุขด้านการคุมกำเนิด	30
3.4 สุขภาพมารดาและการดูแลครรภ์ในช่วงก่อนคลอด	33
3.5 การคลอดและการดูแลอนามัยแม่และเด็ก	36
3.6 บทบาทครอบครัวและความรู้พื้นบ้าน	39
3.7 บทบาทผู้หญิงและทัศนคติต่อผู้หญิง	40
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	42
4.1 แนวคิด ความรู้ และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ในกลุ่มผู้หญิงมอแกน-มอเกลน	42
4.2 สถานการณ์ด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพของรัฐและการบริการเกี่ยวกับ อนามัยเจริญพันธุ์ ความรู้ด้านอนามัยเจริญพันธุ์	47
4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมอนามัยเจริญพันธุ์ในกลุ่มผู้หญิงมอแกน-มอเกลน	49
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก ก แบบสอบถามด้านเพศ อนามัยเจริญพันธุ์และช่องว่างด้านสิทธิ ของชาวมอแกนและมอเกลน กรณีศึกษาเกาะเหลา เกาะช้าง ทุ่งหว้า ทับตะวันและบ้านน้ำเค็ม	56
ภาคผนวก ข แนวคำถามสัมภาษณ์เจาะลึก	63
ภาคผนวก ค การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อมูลเบื้องต้นด้านอนามัยเจริญพันธุ์	65
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	68
ภาคผนวก จ รูปภาพในชุมชนที่ศึกษาวิจัย	81

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 การเก็บข้อมูลแยกตามประเภทของการเก็บข้อมูลและตามชุมชนที่วิจัย	4
ตารางที่ 2 วิเคราะห์กรอบด้านสิทธิ ด้านกฎหมายและคุณภาพชีวิต รวมทั้งข้อเสนอ	9

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงร้อยละของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างใน 5 ชุมชน	26
แผนภูมิที่ 2 แสดงช่วงอายุของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	27
แผนภูมิที่ 3 แสดงระดับการศึกษาสูงสุดของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	27
แผนภูมิที่ 4 แสดงร้อยละการคุมกำเนิดของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	31
แผนภูมิที่ 5 แสดงร้อยละของการใช้วิธีคุมกำเนิดของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	32
แผนภูมิที่ 6 แสดงร้อยละของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดแก่ผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	33
แผนภูมิที่ 7 แสดงร้อยละของเหตุผลที่ผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างไม่ไปฝากครรภ์	34
แผนภูมิที่ 8 แสดงร้อยละของบุคคล/สถานที่ซึ่งผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างไปปรึกษาหากมีปัญหาเรื่องฝากครรภ์	35
แผนภูมิที่ 9 แสดงร้อยละของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มสุราและ/หรือสูบบุหรี่ขณะตั้งครรภ์	36
แผนภูมิที่ 10 แสดงร้อยละของสามีของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ในขณะที่ภรรยาตั้งครรภ์	36
แผนภูมิที่ 11 แสดงร้อยละของสถานที่คลอดลูกของผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	37
แผนภูมิที่ 12 แสดงร้อยละของผู้ทำคลอดให้กับผู้หญิงกลุ่มตัวอย่าง	37
แผนภูมิที่ 13 แสดงร้อยละของแม่ที่ให้ลูกกินน้ำนมเหลืองหลังคลอด	38
แผนภูมิที่ 14 แสดงร้อยละของจำนวนวันที่ลูกได้ดื่มนมแม่	38
แผนภูมิที่ 15 แสดงร้อยละของเหตุผลที่แม่ไม่สามารถให้นมลูก	39
แผนภูมิที่ 16 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงในด้านต่างๆ	41
แผนภูมิที่ 17 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทวนถามและทำร้ายร่างกาย	41

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1	การทำประมงพื้นบ้านเป็นอาชีพหลักของชาวมอแกน เกาะช้าง จ.ระนอง
ภาพที่ 2	สภาพหมู่บ้านมอแกนเกาะช้าง จ.ระนอง
ภาพที่ 3	ชายหาดหน้าหมู่บ้านมอแกนเกาะเหลา จ.ระนอง
ภาพที่ 4	บ้านหลังใหม่กับการวางผังใหม่ของชาวมอแกนเกาะเหลา จ.ระนอง
ภาพที่ 5	ศูนย์วัฒนธรรมชาวเลที่กลายเป็นโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ หน้าหมู่บ้านมอแกนทุ่งหว้า จ.พังงา
ภาพที่ 6	สภาพแวดล้อมชุมชนมอแกนทุ่งหว้า จ.พังงา
ภาพที่ 7	บ้านเรือนแบบฝาไม้ไผ่ขัดแตะของชาวมอแกนทับตะวัน จ.พังงา
ภาพที่ 8	บ้านสร้างจากวัสดุสมัยใหม่ตามแบบของแหล่งทุน ณ ชุมชนมอแกนทับตะวัน จ.พังงา
ภาพที่ 9	สภาพบ้านแถวหลังสีนํ้ามิของชาวมอแกนบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา
ภาพที่ 10	บรรยากาศภายในชุมชนมอแกนบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา
ภาพที่ 11	การเลี้ยงดูลูกด้วยนมแม่ของชาวมอแกนเกาะช้าง จ.ระนอง
ภาพที่ 12	วิธีการเล่นของเด็กมอแกนเกาะช้าง จ.ระนอง
ภาพที่ 13	บทบาทหลักในการเลี้ยงดูลูกอยู่กับหญิงชาวมอแกนเกาะเหลา จ.ระนอง
ภาพที่ 14	การเก็บหาหอยเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายและยังชีพของ หญิงมอแกนเกาะเหลา จ.ระนอง
ภาพที่ 15	การเลี้ยงดูลูกของหญิงชาวมอแกนทุ่งหว้า จ.พังงา
ภาพที่ 16	การเล่นสนุกสนานบนสนามน้ำท่วมขังหน้าหมู่บ้านของเด็กเล็กบ้าน ทุ่งหว้า จ.พังงา
ภาพที่ 17	บ้านครอบครัวขยายที่ทับตะวัน มีป่าและน้ำคอยดูแลหลานๆ เมื่อพ่อแม่ออกทำงานในเวลากลางวัน

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 18 มีการส่งเสริมงานฝีมือให้ผู้หญิงได้มีโอกาทำงานในหมู่บ้าน และมีรายได้เล็กๆ น้อยๆ ด้วย	89
ภาพที่ 19 พ่อแม่ออกไปทำมาหากิน การเลี้ยงดูเด็กจึงเป็นหน้าที่ของปู่ย่าตายาย มอแกนบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา	90
ภาพที่ 20 การบริโภคที่ขาดคุณค่าทางโภชนาการของเด็กมอแกนบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา	90